

26. 3. 2020

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Možnosti finanční pomoci státu při řešení dopadu koronaviru

Od vyhlášení nouzového stavu dne 12. března 2020 14.00 hodin vláda a její jednotliví členové plnili média prohlášeními o vládní pomoci jak podnikatelským subjektům, tak zaměstnancům a osobám ocitnuvším se v hmotné nouzi v důsledku přijatých mimořádných opatření k prevenci šíření koronaviru. Ve čtvrtek 19. března vláda schválila nový program ochrany zaměstnanosti tzv. Antivirus, dále dne 24. března 2020 Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky schválila návrhy zákonů a jejich změn provádějící vládní opatření pomoci zmírnění dopadů platných omezení na území České republiky. Změny bude v dalších dnech projednávat Senát Parlamentu České republiky.

V tuto chvíli je tedy již účinná druhá, rozšířená verze programu Antivirus ve znění změn schválených vládou 23. března 2020 a vládní návrhy zákonů a změn zákonů byly ve zkráceném jednání v důsledku deklarování stavu legislativní nouze 24. března odsouhlaseny Poslaneckou sněmovnou a postoupeny Senátu. V tuto chvíli se jedná o následující návrhy:

- návrh zákona o některých úpravách v sociálním zabezpečení v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020,
- návrh zákona o některých úpravách v oblasti evidence tržeb v souvislosti s vyhlášením nouzového stavu,
- návrh zákona, kterým se mění zákon č. [592/1992](#) Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů,
- návrh zákona o některých úpravách v oblasti pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a důchodového pojištění v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020,
- návrh zákona o zvláštních pravidlech pro přijímání k některým druhům vzdělávání a k jejich ukončování ve školním roce 2019/2020,
- návrh zákona, kterým se mění zákon č. [355/2019](#) Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020,

Změny tedy sice prozatím schválené a účinné nejsou, lze však velmi pravděpodobně očekávat jejich účinnost v rádech dnů. V neustále se měnícím právním prostředí posledních dní tedy v následujícím textu přináším základní přehled finanční pomoci státu při řešení dopadu koronaviru, samozřejmě s výhradou změn přijatých po datu zveřejnění tohoto článku:

Antivirus - program na ochranu zaměstnanosti

Program Ministerstva práce a sociálních věcí, Antivirus má pomoci podnikatelským subjektům k záchraně pracovních míst, a tedy ke zmírnění dopadů opatření přijatých v důsledku epidemiologické krize na trh práce stejně jako na podnikatele. Program funguje na principu kompenzace finančních prostředků, které zaměstnavatelé museli či budou muset vynaložit, Úřadem práce ČR. Z programu pak bude možno čerpat zpětně vždy určitý procentuální podíl uhrazených prostředků.

Nárok na kompenzaci mají zaměstnavatelé, jejichž hospodářská činnost je ohrožena v důsledku šíření nákazy. Bude však třeba prokázat souvislost vyplacených prostředků na náhradu za překážku v práci na straně zaměstnance či zaměstnavatele s nákazou COVID-19. Výše kompenzací ve vztahu k vypláceným náhradám se liší dle důvodu vyplácené náhrady.

LANGMEIER & CO

advokátní a insolvenční kancelář

Režim A Nařízení karantény zaměstnancům: Zaměstnancům dle zákona č. [262/2006](#) Sb., zákoníku práce náleží náhrada mzdy či platu ve výši 60 % průměrného vyměřovací základu. Zaměstnavateli bude poskytnut příspěvek v plné výši vyplácené náhrady mzdy.

Režim B Nemožnost přidělovat práci zaměstnancům z důvodu mimořádných krizových opatření vlády: Je-li zaměstnavateli na základě usnesení vlády nařízeno uzavření provozu, zaměstnancům náleží náhrada mzdy či platu ve výši 100 %. Zaměstnavateli bude poskytnut příspěvek ve výši 80 % vyplácené mzdy.

Režim C Nemožnost přidělovat práci zaměstnancům z důvodu nařízení karantény či péče o dítě u významné části zaměstnanců: Významnou částí je míněno zejména 30 % zaměstnanců společnosti, provozovny či jiné organizační části dle provozní situace zaměstnavatele. Náhrada mzdy či platu je vyplácena zaměstnanci ve výši 100 %. Zaměstnavateli bude poskytnut příspěvek ve výši 80 % vyplácené náhrady mzdy.

Režim D Omezení dostupnosti vstupů (surovin, výrobků, služeb) nezbytných k činnosti zaměstnavatele v důsledku karanténních opatření (či obecně výpadků výroby) u dodavatele, včetně zahraničí. Jde například u dohody prokazující původ vstupů, zakazy akcí či přijímání dalších opatření mající prokazatelně vliv na dodávky zaměstnavateli. Náhrada mzdy nebo platu je vyplácena zaměstnanci ve výši 80 %. Zaměstnavateli bude poskytnut příspěvek ve výši 50 % vyplácené náhrady mzdy.

Režim E Omezení poptávky po službách, výrobcích a jiných produktech zaměstnavatele v důsledku karanténních opatření v místě odbytu zaměstnavatele (ČR i zahraničí). Náhrada mzdy nebo platu je vyplácena zaměstnanci nejméně ve výši 60 %. Zaměstnavateli bude poskytnut příspěvek ve výši 50 % vyplácené náhrady mzdy.

Důležitou informací pak je, že o vyplacení příspěvků na náhrady mezd či platů, tedy o refundaci částí vynaložených nákladů lze žádat po skončení kalendářního měsíce, za nějž se o příspěvek bude žádat. První možností podat žádost je tedy počátek měsíce dubna.

Plán na pomoc živnostníkům (OSVČ)

Poslanecká sněmovna schválila návrh změny zákonů v oblasti sociálního zabezpečení, díky nimž by i živnostníci měli dosáhnout na část pomoci se škodami vzniklými v důsledku epidemiologické krize. Zákon bude v případě schválení účinný již svým vyhlášením, tj. velmi pravděpodobně již od března 2020.

OSVČ nejsou dle zákona povinny platit zálohy na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti za kalendářní měsíce v období březen až srpen 2020. Uhradí-li OSVČ zálohu za

některý kalendářní měsíc v tomto období, použije se na úhradu závazků dané OSVČ vůči ČSSZ a poté na úhradu záloh pojistného na další kalendářní měsíce roku 2020. U OSVČ, které nedluží na pojistném či na sankcích z neplacení pojistného, tedy bude uhrazená záloha započtena na nejbližší zálohu splatnou po srpnu 2020.

Vlastní pojistné se z částky stanovené z vyměřovacího základu za rok 2020 snižuje za každý kalendářní měsíc, v němž byla aspoň po část měsíce vykonávána samostatně výdělečná činnost o částku:

- 2.544 Kč, jde-li o OSVČ vykonávající hlavní výdělečnou činnost
- 1.018 Kč, jde-li o OSVČ vykonávající vedlejší výdělečnou činnost

Stát tedy všem OSVČ od března do srpna letošního roku promine povinnost platit zálohy na důchodové pojištění. Kdo platí zálohy v minimální výši (asi 60 % všech živnostníků), má odpuštěnu povinnost platit zálohy v plné výši a kdo z OSVČ platí vyšší než minimální zálohu, nemusí platit zálohu v plné výši. V rámci ročního vyúčtování příští rok pak dle Ministerstva práce a sociálních věcí zpět doplatí rozdíl mezi minimální zálohou a tím, co měly OSVČ skutečně odvádět. Období od března do dubna 2020 se bude započítávat do doby účasti na důchodovém pojištění.

Ošetřovné

Dosud platilo, že pokud musel zaměstnanec pečovat o dítě po skončení 9 dnů ošetřovného (pro samoživitele platilo 16 dní), mohl sice zůstat doma, ale od zaměstnavatele čerpat již pouze neplacené volno. Z důvodu prevence nebezpečí vzniku a rozšíření koronaviru byl vydán zákaz osobní přítomnosti dětí, žáků a studentů v zařízeních a školách. Uzavření školských zařízení je pak důvodem vzniku nároku na ošetřovné nebo nároku na služební volno s poskytnutím služebního příjmu. Jako mimořádné opatření při epidemii byl dále Poslaneckou sněmovnou schválen zákon příznávající zaměstnancům nárok na ošetřovné jako speciální nárok pouze pro dobu platnosti mimořádných opatření při epidemii ve smyslu schváleného zákona.

Lze zůstat doma a pečovat o dítě z důvodu uzavření školského zařízení i po uplynutí původní délky ošetřovného, které bude nyní prodlouženo a rodičům na něj vzniká nárok u zpětně. Proplacena tak bude státem celá doba, po níž rodiče zůstali s dítětem doma. Zaměstnavatel musí ze zákona zaměstnance pro tento důvod z práce omluvit. Nově by mělo ošetřovné po dobu platnosti mimořádných opatření o uzavření školských zařízení být hrazeno i rodičům, kteří zůstávají doma s dětmi ve věku mezi 10-ti a 13-ti lety (nejpozději do 13-tých narozenin dítěte). Při uzavření zařízení pečujícího o handikepované osoby vzniká pečujícím rodinným příslušníkům také nárok na ošetřovné.

Pokyny k podávání žádostí o ošetřovné by mělo Ministerstvo práce a sociálních věcí zveřejnit v nejbližších dnech po schválení zákona (zákon o některých úpravách v sociálním zabezpečení v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020).

Na ošetřovné by rovněž měly nově mít nárok i OSVČ, dle dohody vlády by mělo ošetřovné být hrazeno z programu Ministerstva průmyslu a obchodu.

Další, již existující, možností je pak **žádost o mimořádnou okamžitou výpomoc** pro osoby, které se prokazatelně ocitnou vlivem nedostatku prostředků ve finanční nouzi. Jde o jednorázovou dávku poskytovanou Úřadem práce ČR klientovi, jehož sociální a majetkové poměry mu neumožňují překonat nepříznivou situaci.

Poslanecká sněmovna dále schválila **úlevy pro subjekty evidence tržeb** do konce platnosti nouzového stavu vyhlášeného 12. března a dále byla změnou zákona č. [592/1992 Sb.](#),

o pojistném na veřejné zdravotní pojištění **prodloužena lhůta k podání přehledu o příjmech a výdajích ze samostatně výdělečné činnosti a úhrnu záloh na pojistné za rok 2019 pro OSVČ, a to do 3. srpna 2020.**

Všechny výše uvedené informace vycházejí z aktuálních návrhů zákonů nebo jejich změn, které dne 24.3.2020 schválila Poslanecká sněmovna.

Závěrem pak lze konstatovat, že schválená nebo již účinná opatření finanční pomoci státu jsou jistě jak zaměstnavateli, tak zaměstnanci či OSVČ velmi vítána a mnohým podnikatelským subjektům a zaměstnancům přinesou částečnou úlevu při finančním propadu souvisejícím s celospolečenskými změnami, které přinesl březen 2020. Už nyní je však jasné, že tato opatření k záchraně vážné krize v mnohých odvětvích a pracovních míst dostačovat nebudou.

Mgr. Jana Wulkanová,
advokátka

[Langmeier & Co., advokátní kancelář s. r. o.](#)

Na Bělidle 997/15

150 00 Praha 5

tel.: + 420 222 200 250

mob: + 420 731 160 036

e-mail: info@langmeier.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc únor 2026](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Aktuální judikatura k holdingovým strukturám](#)
- [Exkluzivita má svou cenu. NSS se vyjádřil k nájemnému mezi spojenými osobami](#)